

4

R-014001

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

BA0CM401 : English

(Text : *Singing Rivers & Speaking Stones*)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :
- (1) Figures in the right side brackets indicate marks allocated to each questions.
 - (2) Clearly mention your answer numbers.

- 1 (a) Answer in brief : (any five) 10
- (1) What did the little girl's mother do to earn a living?
 - (2) What was the damage done by the ball in *Not Just Oranges* ?
 - (3) Who were Balder's Parents ?
 - (4) What did the policemen leave behind ?
 - (5) Who was the person who did not rejoice Balder's immunity ? Why ?
 - (6) What was so special about Manju's trunk ?
 - (7) Why did Jade find her first weeks at Mills disturbing ?
- (b) Write a short note : (any one) 4
- (1) Frigga's efforts to save her son.
 - (2) *That Night the Policemen Came*. Narrate the episode in your words.
 - (3) *Not Just Oranges*. Discuss the title.
- 2 (a) Answer in brief : (any five) 10
- (1) What words in 'Tiger' poem convey feeling of dread, majesty and fear ?
 - (2) According to Shakespeare, what are the greatest blessings that we enjoy ?
 - (3) In what way people everywhere are the same ?
 - (4) Is the quality of mercy the 'mightiest of the mightiest' ? How ?
 - (5) 'There are no enemies' says the writer. Do you think it right ? Why do you think so ?
 - (6) Why does the poet say that "No men are strange" ?
 - (7) Can the feelings of love, forgiveness and kindness be forced ? What do you think ?

- (b) Match the words in column A with their meanings in B :

A	B
Nightmare	Proportions making up the whole
Sinews	A frightening dream
Symmetry	One who cleans homes and public buildings
Charwoman	Muscles

- 3 (a) Fill in the blanks with proper very forms.

- (1) My brother _____ web series on his mobile phone every night for an hour.
(watch / watches / will have watched)
- (2) Hello! May I know who _____ ?
(speak / is speaking / had spoken)
- (3) My father _____ me a nice mobile last week.
(buy / bought / buys)
- (4) Haven't you _____ your home work yet ?
(finished / finishing / finish)

- (b) Change the degree :

- (1) A rabbit runs faster than a cow.
(2) Mango is the sweetest fruit among all other fruits.
(3) A dog is not so tall as a horse.
(4) Aditya is more intelligent than Rohit.
(5) Last summer was hotter than this summer.
(6) Petrol is more expensive than any other things.

- (c) Word formation : Fill in the blanks with appropriate answers.

Noun	Verb	Adjective	Adverb
Beauty	Beautify		Beautifully
Magnet		Magnetic	Magnetically
	Encourage	Encouraging	Encouragingly
Regularity	Regularize	Regular	

- 4 (a) Hotel Suryapalace, Baroda is looking for a smart Receptionist cum Telephone Operator. Draft an application for the same, stating full details about your qualifications and experience.

R-014001]

- (b) Read the following job advertisement and answer the questions given below :

7

Marketing Executives Required

H.P. India Pvt. Ltd. wants to appoint Marketing Executives. Applications are invited for the same from fresh graduates in Arts or Commerce disciplines, having good command over spoken English may apply within 10 days. The selected candidates will be required to undergo a training for 21 days to be held at Mumbai. Fixed salary Rs. 30000 pm will be offered during the two-year probation period. Candidates will be required to clear a one-hour written exam before he/she gets selected for the interview. Send your applications stating resume along with passport size photo to : hpindia@345.org.in.

Questions :

- (1) What are the qualifications required for the post advertised ?
- (2) Where should the applicants need to send their applications ?
- (3) Only female candidates can apply here. True or False.
- (4) How much will be the training time ?
(A) two-weeks (B) three weeks
(C) None of these
- (5) Where will the candidates be sent for training ?
- (6) Is the salary negotiable ?
- (7) Here, "Fresh" candidates means..... candidates who have.....
(A) Taken bath
(B) Completed graduation recently
(C) A Lot of experience

- 5 Choose the correct options from the following :

14

- (1) The Night the Policemen Came is an episode set in the back drop of :
(A) Quit India Movement of 1942
(B) Civil Disobedience of 1930
(C) None of these two
- (2) Who is the author of "A Different Kind of Learning" ?
(A) Shashi Deshpande (B) Jade Snow Wong
(C) Shanta Rameshwar Rao
- (3) Balder had always been :
(A) an arrogant boy (B) a good sportsman
(C) jealous of his brother

- (4) In which of the following story you will find character of 'Frigga' ?
 (A) Not Just Oranges
 (B) The Story of Balder
 (C) The Night the Policemen Came
- (5) In the story Not Just Oranges, the little girl and her mother were very _____ after the ball shattered the flower vase.
 (A) Sorry (B) Happy
 (C) Aggressive
- (6) Old Mrs. Malchov was the little girl's _____.
 (A) Grand mother (B) Aunt
 (C) Neighbour
- (7) In the story Not Just Oranges, the little girl's mother was employed in a _____.
 (A) Railway Station (B) Primary School
 (C) Hospital
- (8) When Jade joined Mills College, she found that her professors were _____.
 (A) formal and distant
 (B) unsympathetic
 (C) willing to discuss her difficulties with her
- (9) 'The Quality of Mercy' is written by :
 (A) Shakespeare (B) James Kirkup
 (C) William Blake
- (10) Keeping fit is _____ than taking medicines.
 (A) better (B) good
 (C) best
- (11) In the poem No Men are Foreign, the words 'hells of fire and dust' describe the nature of :
 (A) Politics (B) War
 (C) Science
- (12) The adjective form of the word 'really' is :
 (A) Reality (B) Real.
 (C) Realistically
- (13) Balder was killed by Locki with _____.
 (A) a gun (B) an oak-stick
 (C) a knife
- (14) The train had left before we _____ the station.
 (A) was reaching (B) will be reaching
 (C) reached
- (15) Don't disturb me, please. I am _____ my answers now.
 (A) Am writing (B) was writing
 (C) has already written

R-014053

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

BA00C401 : Sanskrit - 1

(Malavikagnimitram)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपश ओक श्लोकनो अनुवाद करो : 4
- (१) देवानामिदमामनन्ति मुनयः कान्तं क्रतु चाक्षुषं
रुद्रेणेदमुमाकृतव्यतिकरे स्वाङ्गे विभक्तं द्विधा ।
त्रैगुण्योभ्दवमत्र लोकचरितं नानारसं दृश्यते
नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाऽप्येकं समाराधनम् ॥
- (२) दीर्घाक्षं शरदिन्दुकान्ति वदनं बाहु नतावंसयोः
संक्षिप्तं निबिडोन्नतस्तनमुरः पार्श्वे प्रमृष्टे इव ।
मध्यः पाणिमितो नितम्बि जघनं पादावरालाङ्गुली
छन्दो नर्तयितुर्यथैव मनसः शिल्पं तथास्याः वपुः ॥
- (ब) नीचेनाभांथी कोर्ष ओक वाक्य ससंदर्भ समझवो : 3
- (१) पात्रविशेषे न्यस्तं गुणान्तरं व्रजति शिल्पमाधातुः ।
(२) मंदोऽप्यमंदितामेति संसर्गेन विपश्चितः ।
- (क) काविद्यासनुं श्रुवन अने कवन विस्तारथी लपो. 7
- अथवा
- काविद्यासनी प्रशयभावनानुं आवेपन करो. 7
- 2 (अ) नीचेनाभांथी कोर्ष ओक श्लोकनुं भाषान्तर करो : 4
- (१) रक्ताशोकरुचा विशेषितगुणो बिम्बाधरालकतकः
प्रत्याख्यातविशेषकं कुरबकं श्यामावदातारुपणम् ।
आक्रान्ता तिलकक्रिया च तिलकैर्लग्नद्विरेफाञ्जनैः
सावज्ञेवमुखप्रसाधनविधौ श्रीर्माधवी योषितम् ॥
- (२) हस्तं कम्पवती रुणद्धि रशनाव्यापारलोलाङ्गुलिं
हस्तौ स्वौ नयति स्तनावरणतामालिङ्गयमाना बलात् ।
पातुं पक्ष्मलचक्षुरुन्नमयतः साचीकरोत्याननं
व्याजेनप्याभिलाषपुरणसुखं निर्वर्तयत्येव मे ॥

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ એક વાક્ય સસંદર્ભ સમજાવો : 3
- (૧) સ્થાને પ્રાણાઃ કામિનાં દત્યધીનાઃ ।
- (૨) રમણીયઃ ખલુ નવાડગનાનાં મદનવિષયવ્યાપારઃ ।
- (ક) 'માલવિકાગ્નિમિત્રમ્' નાટકનો મૂળ સ્ત્રોત જણાવી, કવિકૃત પરિવર્તનો નોંધો. 7

અથવા

- નીચેની બે ટૂંકનોંધ લખો : 7
- (1) સમુદ્રગૃહનો પ્રસંગ.
- (2) ઉપમાકાલિદાસસ્ય ।

- 3 (અ) પ્રમદવન પ્રસંગનું મહત્વ વિસ્તારથી નોંધો. 4

અથવા

માલવિકાનું પાત્રાલેખન આલેખો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : 10
- (1) ત્વમ્ વિદ્યાલયે _____ । (પઠતિ, પઠામિ, પઠસિ)
- (2) ईश्वरः सर्वत्र _____ । (વસસિ, વસન્તિ, વસતિ)
- (3) आवाम् _____ पठामः । (વાચનાલયઃ, વાચનાલયાઃ, વાચનાલયે)
- (4) अहम् _____ नृत्यामि । (ગૃહે, ગૃહસ્ય, ગૃહાત્)
- (5) तत्र मयूराः _____ । (નૃત્યતિ, નૃત્યતઃ, નૃત્યન્તિ)
- (6) अस्माकं _____ जनाः वसन्ति । (નગરે, નગરાત્, નગરઃ)
- (7) बालौ क्रिडाङ्गणे _____ । (નૃત્યતઃ, નૃત્યસિ, નૃત્યન્તિ)
- (8) त्वं तत्र वससि ? (વાક્યનું ગુજરાતી લખો)
- (9) तुभ्यम् - રૂપને ઓળખાવો.
- (10) बालायाम् - રૂપને ઓળખાવો.

- 4 'માલવિકાગ્નિમિત્રમ્' નાટકને આધારે કવિ કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ આલેખો. 14

અથવા

- 4 માલવિકાગ્નિમિત્રમ્ નાટકનું સમગ્રતયા મૂલ્યાંકન કરો. 14

- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : 8

(1) કવિ કાલિદાસનો અત્યંત પ્રિય રસ _____ છે ?

(1) હાસ્ય (2) કરુણ (3) શૃંગાર

(2) માલવિકાગ્નિમિત્રમ્નો રૂપક પ્રકાર _____ છે ?

(1) ભાષા (2) નાટક (3) પ્રહસન

- (3) કાલિદાસે નાટકના નાંદી શ્લોકમાં _____ ની સ્તુતિ કરી છે ?
 (1) શંકર (2) બ્રહ્મા (3) નારદ
- (4) કવિ કાલિદાસની કૃતિઓ _____ છે ?
 (1) 5 (2) 7 (3) 9
- (5) અશોક વૃક્ષનું દોહદ કાર્ય _____ કરે છે ?
 (1) પારિણી (2) બકુલાવલિકા (3) માલવિકા
- (6) કાલિદાસ _____ શૈલીના કવિ છે ?
 (1) ગૌડી (2) વૈદર્ભી (3) પાંચાલી
- (7) અગ્નિમિત્ર _____ દેશનો રાજા હતો ?
 (1) વિદિશા (2) ગાંધાર (3) પાંચાલ
- (8) પञ्चाङ्गમિનય _____ કહે છે ?
 (1) પાંચ અંગી (2) બે અંગી (3) ત્રિઅંગી
- (બ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડો :
(1) કાલિદાસ	(1) કામદેવ
(2) શિવ	(2) નાયક:
(3) ગણદાસ	(3) અષ્ટમૂર્તિ
(4) અગ્નિમિત્ર	(4) ઉપમા
(5) મન્મથ	(5) નાટ્યાચાર્ય
(6) વિદૂષક	(6) કામતંત્રસચિવ

6

R-014038

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

**BA00C401 : Gujarati - 1 - Shahitya Sawrup No
Abhyas - Ekanki**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 એકાંકી સાહિત્ય સ્વરૂપનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14
અથવા
- 1 ગુજરાતી સાહિત્યમાં એકાંકી સાહિત્યના વિકાસક્રમની રૂપરેખા આલેખો. 14
- 2 'ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ'માં આલેખાયેલા એકાંકીઓનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 2 નીચેનામાંથી ગમે તે એક એકાંકીનો આસ્વાદલક્ષી પરિચય કરાવો. 14
(1) બારણે ટકોરા
(2) સોયનું નાકું
(3) સરનામા વગરનું મોત
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
(1) 'સમ્રાટ શ્રેણિક' એકાંકીનો અંત.
(2) 'હું પશલો છું' એકાંકીમાં પશલાનું પાત્રવ્યક્તિત્વ.
(3) પ્રયોગશીલ એકાંકી તરીકે 'બાથટબમાં માછલી'.
(4) 'હુકમ માલિક' એકાંકીના શીર્ષકનું ઔચિત્ય.
- 4 ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) 14
(1) ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રથમ એકાંકીકારનું નામ જણાવી, તેમના એકાંકી સંગ્રહનું નામ જણાવો.
(2) ગાંધીયુગના બે સર્જકોના નામ જણાવી, તેમના બે એકાંકી સંગ્રહના નામ જણાવો.
(3) 'ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકીઓની' પ્રકાશનસાલ અને તેમાં કુલ કેટલા એકાંકીઓ સમાવિષ્ટ છે તે જણાવો.
(4) કવિશ્રી ચિનુમોદીના કોઈપણ પાંચ એકાંકીના નામ લખો.
(5) એકાંકીની કોઈ એક વ્યાખ્યા આપો.
(6) કોઈપણ બે એક્સર્સિસ એકાંકીના નામ લખો.

R-014038]

1

[Contd...

- (1) એકાંકી સાહિત્ય સ્વરૂપમાં કુલ કેટલાં અંક હોય છે ?
 (A) બે (B) એક
 (C) ચાર (D) પાંચ
- (2) એકાંકી સાહિત્ય સ્વરૂપ શેમાં વિભાજિત હોય છે ?
 (A) દ્રશ્ય (B) પ્રકરણ
 (C) સર્ગ (D) અંક
- (3) 'માસીને દે ફાંસી' એકાંકી કયા પ્રકારનું છે ?
 (A) પ્રહ્સન (B) કરુણાંતિકા
 (C) રેડિયો રૂપક (D) આપેલામાંથી એકપણ નહીં
- (4) 'હું પશલો છું' એકાંકી શેના પર આધારિત છે ?
 (A) ઈતિહાસ (B) ન્યાયતંત્ર
 (C) પુરાણ (D) પંચતંત્ર
- (5) 'દૂર થા મારેથી ઓ દગલબાજ ! તારી કાળી સુરત ન બતાવ' આ વાક્ય કોણ કોને કહે છે ?
 (A) ફીરોજ દોલીને (B) શીલા ફીરોજને
 (C) ફીરોજ માસીને (D) માસી ફીરોજને
- (6) નંદુ : (હાંફતા હાંફતા) તે...આ.....તમે ન આવ્યાં હોત તોતો.....
 કોણ જાણે ક્યારે જાગત ! (નિસાસો મૂકી) મારે તો દિવસ ને રાત બધું
 એકરાર થઈ ગયું છે! - આ વિધાન કયા એકાંકીનું છે ?
 (A) સમ્રાટ શ્રેણિક (B) બારણે ટકોરા
 (C) બાથટબમાં માછલી (D) સરનામા વગરનું મોત
- (7) 'ઝેરવું' એકાંકીના લેખક કોણ છે ?
 (A) યિનુ મોદી (B) મધુરાય
 (C) શ્રીકાન્ત શાહ (D) વિહંગ મહેતા
- (8) 'હુકમ, માલિક' એકાંકીમાં કુલ કેટલા પાત્રો છે ?
 (A) ત્રણ (B) બે
 (C) ચાર (D) પાંચ
- (9) અસ્તિ અને બામજી કયા એકાંકીના પાત્રો છે ?
 (A) બાથટબમાં માછલી (B) 'પેન્સિલની કબર અને મીણબત્તી
 (C) પુનરાગમન (D) ઝાકાળનું મોતી

- (10) એકાંકી શબ્દ મરાઠી ભાષામાં કયા નામે પ્રચલિત છે ?
(A) એકાંગી (B) એકાંકી
(C) ભાષા (D) નાટિકા અથવા એકાંકિકા
- (11) સંઘર્ષ એકાંકીનું પ્રાણતત્વ છે.
(A) આ વિધાન સાચું છે (B) આ વિધાન ખોટું છે
- (12) ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકીઓના સંપાદકનું નામ જણાવો.
(A) લાભશંકર ઠાકર (B) ચંદ્રવદન મહેતા
(C) સતીશ વ્યાસ (D) ઉમાશંકર જોશી
- (13) 'સમ્રાટ શ્રેણિક' એકાંકીમાં કયા ધર્મની વાત છે ?
(A) શીખ (B) જૈન
(C) પારસી (D) હિન્દુ
- (14) નીચેના પૈકી આધુનિક એકાંકીકાર કોણ છે ?
(A) બટુભાઈ ઉમરવાડિયા (B) ઉમાશંકર જોશી
(C) લાભશંકર ઠાકર (D) યશવંત પંડ્યા

R-014041

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

BA00C401 : Hindi - 1

(Madhyakalin Kavita)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (१) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं ।
(२) वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर पूरे वाक्य में लिखें ।

१ पठित अंशों के आधार पर कबीर की भक्ति-भावना पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा

नागमती वियोग-खंड के आधार पर नागमती का विरह वर्णन लिखिए ।

२ 'सूरदास की कविता में वात्सल्य एवं शृंगार का सुंदर समन्वय है' - समीक्षा १४
कीजिए ।

अथवा

वनमार्ग में राम-लक्ष्मण-सीता प्रसंग का वर्णन कीजिए ।

३ संक्षेप में लिखिए : १४

(१) मीराँ के पदों में गीतात्मकता ।

अथवा

(१) मीराँ की भाषा ।

(२) बिहारी की भक्ति-भावना ।

अथवा

(२) बिहारी की शृंगार भावना ।

४ ससंदर्भ समझाइए : १४

(अ) पहिले अपनाय सुजान सनेह सों, क्यौं फिरि तेह कै तोरियै जू ।
निरधार अधार दै धार-मझार, दर्ई ! गहि बाँह न घोरियै जू ।
घनआनँद आपने चातिक कों, गुन बाँधि लै मोह न छोरियै जू ।
रस प्यास कै ज्याय, बढ़ाय कै आस बिसास मैं यों बिस घोरियै जू ।

अथवा

रावरे रूप की रीति अनूप, नयो नयो लागत ज्यौं ज्यौं निहारियै ।
त्यों इन आँखिन बानि अनोखी, अधानि कहुँ नहिं आनि तिहारियै ।
एक ही जीवहुतौ सुतौ वारयौ, सुजान सकोकऔ सोच सहारियै ।
रोकी रहै न, दहै, घनआनँद बावरी रीझ के हाथनि हारियै ।

R-014041]

1

[Contd...

(ब) जो रहीम उत्तम प्रकृति, का करि सकत कुसंग ।
चंदन विष व्यापत नहीं, लपते रहत भुजंग ॥

अथवा

कमला थिर न रहीम कहि, यह जानत सब कोय ।
पुरुष पुरातन की बधू, क्यों न चंचला होय ॥

५ सूचनानुसार कीजिए :

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

- (१) कबीर के गुरु का नाम _____ था । (स्वामी रामानंद, धर्मदास, रामदास)
- (२) सूरदास का जन्म _____ नामक गाँव में हुआ था । (कुड़की, सीही, वसुआ-गोविन्दपुर)
- (३) मीराँ का ब्याह _____ के साथ हुआ था । (रतनसिंह, महाराणा प्रताप, भोजराज)
- (४) गागर में सागर भरने का प्रयास _____ ने अपने दोहों में किया है । (बिहारी, रहीम, कबीर)
- (५) घनानंद के काव्य की भाषा _____ है । (भोजपुरी, अवधी, ब्रजभाषा)

(ब) सही के सामने (✓) और गलत के सामने (×) की निशानी कीजिए :

- (१) 'आखिरी कलाम' कयामत का वर्णन है ।
- (२) 'रामचरितमानस' तुलसीदास की कीर्ति का सर्वोच्च शिखर नहीं है ।
- (३) मीराँ का जन्म 'कुड़की' गाँव में हुआ था ।
- (४) प्रेम की पीड़ा घनानंद की कविता का प्राणतत्व है ।
- (५) रहीम का जन्म राजस्थान में हुआ था ।

(क) सही जोड़े मिलाइए :

(अ)	(ब)
(१) कबीर	(१) पदावली
(२) तुलसीदास	(२) बीजक
(३) मीराँबाई	(३) नगर शोभा
(४) रहीम	(४) कवितावली

R-014056

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

BA00C401 : Sociology - 1 - Social Demography
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- 1 સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેનું વિષયવસ્તુ ટૂંકમાં લખો. 14
અથવા
1 ભારતમાં ઊંચા જન્મદરના કારણો લખો. 14
2 સેન્સસ એટલે શું ? તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
2 નિદર્શ નોંધણી પદ્ધતિનું મહત્ત્વ અને મર્યાદા લખો. 14
3 વસ્તી અંગેના રોબર્ટ માલ્થસના વિચારો ટૂંકમાં સમજાવો. 14
અથવા
3 વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત વિગતે સમજાવો. 14
4 કુટુંબ નિયોજનની પદ્ધતિઓ લખો. 14
અથવા
4 કુટુંબ નિયોજનમાં નડતા અવરોધો લખો. 14

R-014056]

1

[Contd...

5 માગ્યા પ્રમાણે કરો :

(A) ખરાં ખોટાની નિશાની કરો :

- (1) નેશનલ સેમ્પલ સર્વેની રચના ભારત સરકાર દ્વારા થયેલ છે.
- (2) 1971 ગ્રામ ભારતમાં 87% સ્ત્રીઓ નિરક્ષર હતી.
- (3) નોંધણી પદ્ધતિને દ્વિમુખી નોંધણી પદ્ધતિ કહેવાય.
- (4) પ્રથમ તબક્કામાં વિકસિત દેશો હોય છે.
- (5) વિશ્વની 15% વસ્તી ભારતમાં રહે છે.
- (6) નાનું કુટુંબ સુખી કુટુંબ - નવું મૂલ્ય.
- (7) 1971થી ગર્ભપાતને કાનૂની માન્યતા મળી.

(B) જોડકાં જોડો :

અ - વિભાગ

બ - વિભાગ

(1) સેન્સસ	(a) નિદર્શ નોંધણી પદ્ધતિ
(2) નોંધણી પદ્ધતિ	(b) રાષ્ટ્રીય નિદર્શ મોજણી
(3) S.R.S. એટલે	(c) જનસંખ્યાનો સિદ્ધાંત
(4) N.S.S. એટલે	(d) પ્રો. રેગનર નૂક્સ
(5) 1798	(e) પ્રો. એડવિન કેનન
(6) કોલંબિયા યુનિવર્સિટી	(f) સતત પદ્ધતિ
(7) ઈષ્ટ વસ્તી	(g) દસ વાર્ષિક

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
(2) All questions are compulsory.

1 Give the meaning of Social Demography and write its subject matter in short. 14

OR

1 Write down the causes of high birth rate in India. 14

2 What is Census ? Discuss its characteristics. 14

OR

2 Write down the importance and limitations of the Sample registration system. 14

3 Briefly explain Robert Malthus's views on population. 14

OR

3 Explain in detail theory of Demographics transition. 14

4 Write the methods of family planning. 14

OR

4 Write down the obstacles of family planning. 14

5 Do as directed : 14

(A) State whether the following statements are True or False :

(1) National Sample Survey is created by Indian Government.

(2) 87% women in rural India were illiterate in 1971.

(3) Civil Registration System may be called Dual record system.

(4) Developed countries belong to first stage.

(5) 15% of the world population is in India.

(6) Small family happy family - new value.

(7) Abortion was legalized from 1971.

(B) Match A and B :

A - Section

(1) Census

(2) Civil Registration system

(3) S.R.S. means

(4) N.S.S. means

(5) 1798

(6) Columbia University

(7) Theory of optimum population

B - Section

(a) Sample Registration system

(b) National Sample Survey

(c) Theory of population

(d) Prof. Regnor Nukars

(e) Prof. Adwin Cannon

(f) Regular method

(g) Decennial

R-014054

Seat No. _____

B. A. (Sem IV) Examination

May - 2022

BA00C402 : Sanskrit - 2

(Kavyaprahash)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् । विशे नोध् लभो. ८
- अथवा
- (अ) संकेत विशे भतो जशावी, व्यक्तिवाद विशे नोध् लभो. ८
- (ब) नीचेनाभांथी कोठपश भे असंदर्भ समजवो : ६
- (१) स्याद्वाचको लाक्षणिकः शब्दोऽत्र व्यञ्जकस्त्रिधा ।
- (२) साक्षात् सङ्केतितं योऽर्थनभिधते स वाचकः ।
- (३) "पीनो देवदत्तो दिवा न भुङ्क्ते" इत्यत्र च रात्रिभोजनं न लक्ष्यते ।
- (४) प्रयोजनं हि व्यञ्जनव्यापारगम्यमेव ।
- २ (अ) नीचेनाभांथी कोठपश भे अलंकारनी लक्षश सहित समजूति आपो : १०
- (१) अतिशयोक्ति
- (२) व्यतिरेकः
- (३) प्रतिवस्तूपमा
- (४) व्याजस्तुति
- (ब) नीचेनाभांथी गभे ते ओक असंदर्भ समजवो : ४
- (१) ज्ञानस्य विषयो ह्यन्यः फलमन्यदुदाहृतम् ।
- (२) इन्द्रशत्रुरित्यादौ वेदे एव न काव्ये ।

- ૩ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક અલંકારની સવિવરણ ઓળખ આપો : ૪
- (૧) કર્પૂર ઇવ દમ્ધોઽપિ શક્તિમાન્ યો જને જને ।
નમોઽસવવાર્ચવીર્યાય તસ્મૈ મકરકેત્તવે ॥
- (૨) ગુણાનામેવ દૌશત્યાદ્ ધુરિ ધુર્યો નિયુજ્યતે ।
અસંજાતકિરણસ્કન્ધઃ સુખં સ્વપિતિ ગૌર્ગલિઃ ॥

- (બ) માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો : ૧૦
- (૧) બાલનું સંબોધન દ્વિવચનનું રૂપ આપો.
- (૨) લિખ્ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ બીજો પુરુષ બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૩) પૃચ્છ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ ત્રીજો પુરુષ દ્વિવચનનું રૂપ આપો.
- (૪) લિખાવઃ રૂપ ઓળખાવો.
- (૫) પૃચ્છન્તિ રૂપ ઓળખાવો.
- (૬) “અમે પૂછીએ છીએ.” સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.
- (૭) બાલાઃ શીઘ્રં । (લિખસિ, લિખતિ, લિખન્તિ)
- (૮) વથમ્ પ્રશ્નં । (પૃચ્છામઃ પૃચ્છામિ, પૃચ્છતિ)
- (૯) ! ત્વં સમ્યક્ પૃચ્છ । (અલકા, અલકે, અલકાઃ)
- (૧૦) હે જનાઃ ! શનૈઃ । (પૃચ્છ, પૃચ્છતુ, પૃચ્છન્તુ)

- ૪ લક્ષણાની વ્યાખ્યા આપી, ઉપાદાનલક્ષણા અને લક્ષણલક્ષણા વિશે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- ૪ વ્યંજનાની વ્યાખ્યા આપી, અભિધામૂલા વ્યંજના વિશે ચર્ચા કરો. ૧૪

- ૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૮
- (૧) મમ્મટનાં પિતાનું નામ જણાવો.
- (૨) શબ્દનાં પ્રકાર કેટલા છે ? ક્યાં-ક્યાં ?
- (૩) કાવ્યપ્રકાશનાં બીજા ઉલ્લાસનું નામ જણાવો.
- (૪) આકાંક્ષા એટલે શું ?
- (૫) લક્ષણા પ્રવૃત્ત થવાની શરતો કઈ-કઈ છે ?
- (૬) ગજ્ઞાયાં ઘોષઃ ।માં કઈ લક્ષણા છે ?
- (૭) અભિહિતાન્વયવાદનાં પુરસ્કર્તા કોણ છે ?
- (૮) મમ્મટે વ્યતિરેક અલંકારના કેટલા પ્રકાર ગણાવ્યા છે ?

(બ) જોડકાં જોડો :

૬

અ

બ

(૧) મમ્મટ:

(a) ૦૬

(૨) મીમાંસકા:

(b) ચતુર્વિધ:

(૩) લક્ષણા

(c) વાગ્દેવતાવતાર:

(૪) ગૌર્વાહીક:

(d) વાક્યાર્થ

(૫) તાત્પર્યાર્થ

(e) જાતિવાદ:

(૬) અર્થાન્તરન્યાસ:

(f) સારોપા ગૌણી લક્ષણા

R-014039

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C402 : Gujarati - 2

Granthkar No Abhyas - (Dr. Pravin Darji)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહના આધારે કવિ પ્રવીણ દરજીની વિશેષતા-મર્યાદાઓ સદષ્ટાંત 14
ચર્ચો.

અથવા

“‘ચીસ’ કાવ્યસંગ્રહમાં સમ-વેદનાથી અભિવ્યક્તિ સિદ્ધ કરવાનું વલણ કે લક્ષ્ય 14
અનુભવાય છે.” પ્રસ્તુત વિધાન ઉપર પ્રકાશ પાડો.

2 ‘ગાતાં ઝરણાં’ નિબંધ સંગ્રહના આધારે પ્રવીણ દરજીને નિબંધકાર તરીકે મૂલવો. 14

અથવા

“‘ગાતાં ઝરણાં’ નિબંધ સંગ્રહમાં સર્જકના ‘સ્વ’નું નિરૂપણ અને પ્રકૃતિપ્રેમ 14
છલકાતો જોઈ શકાય છે.”- આ વિધાનની સાધક-બાધક ચર્ચા કરો.

3 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14

- (1) ‘બાનો વાડો’ નિબંધમાં બાનું પાત્ર
- (2) ‘ગાતાં ઝરણાં’ નિબંધોમાં પ્રગટતું ચિંતન
- (3) ‘ગાતાં ઝરણાં’ નિબંધોમાં ભાષાશૈલી
- (4) ‘ગાતાં ઝરણાં’માં સર્જકનો વતનપ્રેમ

4 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14

- (1) ‘ફોગટલાલ’ કાવ્યમાં સાંપ્રત માનવ
- (2) ‘ચીસ’ કાવ્યસંગ્રહમાં પુરાકલ્પનનો વિનિયોગ
- (3) ‘કણકણમાં ગાંધી’- કાવ્યની સમીક્ષા
- (4) ‘ચીસ’ કાવ્યસંગ્રહમાં ભાષાશૈલી

R-014039]

1

[Contd...

5 માગ્યા પ્રમાણે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

14

- (1) 'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિ કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
(અ) 1997 (બ) 1998
(ક) 1999 (ડ) 2000
- (2) પ્રવીણ દરજ્જાનો જન્મ નીચેના પૈકી ક્યારે થયો હતો ?
(અ) 23-8-1942 (બ) 23-8-1944
(ક) 23-8-1946 (ડ) 23-8-1948
- (3) પ્રવીણ દરજ્જાના લગ્ન કોની સાથે થયા હતા ?
(અ) રસીલાબેન (બ) પ્રેમિલાબેન
(ક) હર્ષિલાબેન (ડ) રમીલાબેન
- (4) પ્રવીણ દરજ્જા કયા શીર્ષક હેઠળ પીએચ.ડી.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી હતી ?
(અ) ખંડકાવ્ય : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(બ) નવલિકા : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(ક) નિબંધ : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(ડ) સોનેટ : સ્વરૂપ અને વિકાસ
- (5) 'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધ સંગ્રહમાં કુલ _____ નિબંધો સંગ્રહિત છે.
(અ) 31 (બ) 32
(ક) 33 (ડ) 34
- (6) 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિ _____ વર્ષમાં થઈ હતી.
(અ) જૂન, 1972 (બ) જૂન, 1973
(ક) જૂન, 1974 (ડ) જૂન, 1975
- (7) નીચેનામાંથી કઈ કોલેજને કર્મભૂમિ બનાવી પ્રવીણ દરજ્જાએ અધ્યાપન કાર્ય કર્યું હતું ?
(અ) ઈડર કોલેજ (બ) ગોધરા કોલેજ
(ક) લુણાવાડા કોલેજ (ડ) હાલોલ કોલેજ
- (8) પ્રવીણ દરજ્જા 'ગાતાં ઝરણાં'માં હાથ, પગ, મોઢું, કાન જેવા શરીરના અવયવોને લઈને માનવજીવનની વૃત્તિઓને પ્રગટ કરી છે.
(અ) સાચું (બ) ખોટું

R-014039]

- (9) 'शीस' काव्यसंग्रहमां कयिमे कर्ष विशेषतानो सविशेष काव्यात्मक विनिर्माण कयो छे ?
- (अ) वकता (ब) छांदस
(क) प्रतीक (द) पुराकल्पन
- (10) 'शीस' संग्रहनी भीष्म नवसंस्करित आवृत्तिमां _____ काव्यो संग्रहित थयो छे ?
- (अ) 34 (ब) 35
(क) 36 (द) 37
- (11) कोलेजना अल्पास दरमियान प्रवीषा दरञ्जना सहध्यायी मित्रो प्रवीषा दरञ्जने 'हरती-हरती लाईब्रेरी' तरीके ओणभावता छता.
- (अ) सायुं (ब) भोटुं
- (12) 'लीला पर्षा' निबंधसंग्रहने कयो ऐवोर्ड प्राप्त थयो छतो ?
- (अ) उमा-स्नेहरश्मि (ब) काकासाडेब कालेलकर
(क) कुमार सुवर्षाचंद्रक (द) ऐकेय नर्डी
- (13) "ऐनुं कयुं काम ? ऐनुं कयुं गाम ? ऐनुं कयुं ठाम ? ओल ऐनुं कयुं नाम ?"
आ पंक्ति कया काव्यनी छे ?
- (अ) झोगटलाल (ब) शखेर
(क) वडीवंयानी वात (द) कशाकशांमां गांधी
- (14) प्रवीषा दरञ्जनी कर्ष कृति हास्यनिबंध संग्रह छे ?
- (अ) भाषासथी भाषास (ब) नवादेश
(क) अडभेपडभे (द) बटकभोला बुधावल

R-014042

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C402 : Hindi - 2

(Nibandh Aevam Aanya Gaddhya Viddhyae)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ आचार्य रामचन्द्र शुक्ल रचित 'साहित्य का स्वरूप' निबंध की समीक्षा कीजिए । १४
अथवा
'साहित्य और जीवन' निबंध का सारांश लिखिए ।

२ 'नाखून का बढ़ना मनुष्य के भीतर की पशुता की निशानी है ।' - इस १४
कथन की पुष्टि कीजिए ।

अथवा

'मेरा गाँव घर' निबंध में निबन्धकार अतीत और वर्तमान की परिस्थितियों पर प्रकाश डालता है ।' - समझाइए ।

३ 'गौरा' रेखाचित्र के आधार पर गौरा की विशेषताएँ लिखिए । १४
अथवा

टिप्पणी लिखिए :

(अ) महाकवि जयशंकर प्रसाद

(आ) उत्सव प्रेमी जयशंकर प्रसाद

४ संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए : १४
(क) 'कौन पुकार रहा है मुझे । पोस्टमैन है ? क्या पेंशन का ओर्डर आ गया ?'

अथवा

आप है बैरागी । दफ्तरों के रीति-रिवाज नहीं जानते । असल में भोलाराम ने गलती की । भई, यह भी एक मन्दिर है । यहाँ भी दान पुण्य करना पड़ता है ।

(ख) अब तुम लौट जाओ, अतिथि ! तुम्हारे जाने के लिए यह उच्च समय अर्थात् हाईटाईम है । क्या तुम्हें तुम्हारी पृथ्वी नहीं पुकारती ?

अथवा

पहली बार मुझे लगा कि अतिथि सदैव देवता नहीं होता, वह मानव और थोड़े अंशों में राक्षस भी हो सकता है ।

५ कथनानुसार कीजिए :

१४

- (अ) निम्नांकित विधान सही (✓) या गलत (×) है दर्शाइए ।
- (१) 'चिंतामणि' रामचंद्र शुक्ल का निबन्ध संग्रह है ।
 - (२) हजारी प्रसाद संस्कृत निष्ठ भाषा का प्रयोग करते हैं ।
 - (३) जयशंकर प्रसाद छायावाद के प्रवर्तक कवि हैं ।
 - (४) 'भोलाराम का जीव' परसाईजी की आत्मकथा है ।
 - (५) 'चर्डसवर्थ' का संबंध इंग्लैण्ड से नहीं है ।

(आ) रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए ।

- (१) निबन्ध के मुख्यतः _____ प्रकार होते हैं । (चार, पाँच, छह)
 - (२) गौरा के बछड़े का नाम _____ था । (श्यामा, नीलकंठ, लालमणि)
 - (३) तुम कब जाओगे अतिथि ! के लेखक _____ है ।
(महादेवी वर्मा, हजारी प्रसाद, शरद जोशी)
 - (४) शिवपूजन सहाय के उपन्यास का नाम _____ है ।
(देहाती दुनिया, गोदान, बाणभट्ट की आत्मकथा)
 - (५) साहित्य और जीवन एक _____ निबन्ध है ।
(व्यक्तिव्यंजक, चिंतनात्मक, वर्णनात्मक)
- (इ) सही जोड़े मिलाइए ।

(क)

- (१) गद्य विधा की कसौटी है
- (२) 'इंडिपेंडेन्स' का अर्थ है
- (३) गाय करुणा की कविता है
- (४) आपका शुभ स्थान ?

(ख)

१. गांधीजी
२. मेरा गांव घर
३. निबन्ध
४. अनधीनता

R-014057

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C402 : Sociology - 2

(Sociology of Tribal Society)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો અર્થ અને વિષયવસ્તુ જણાવો. 14
અથવા
- 1 ભારતનાં આદિવાસીઓનું ભૌગોલિક વર્ગીકરણ સમજાવો. 14
- 2 આદિવાસીનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો સમજાવો. 14
અથવા
- 2 અર્થવ્યવસ્થા એટલે શું ? આદિવાસીઓની જીવનનિર્વાહની રીતો જણાવો. 14
- 3 ભારતના આદિવાસીઓમાં જીવનસાથી મેળવવાની રીતો સમજાવો. 14
અથવા
- 3 કુટુંબના પ્રકારો જણાવો. 14
- 4 નિરક્ષરતાનો અર્થ સમજાવી, આદિવાસીઓમાં નિરક્ષરતાના કારણો જણાવો. 14
અથવા
- 4 સ્થળાંતરનો અર્થ આપી. સ્થળાંતરના કારણો જણાવો. 14
- 5 (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો : 7
(1) ભારતમાં આદિવાસી સમુદાયોની સંખ્યા _____ છે.
(700, 500, 400)
(2) આદિવાસીઓને ભારતીય બંધારણમાં _____ તરીકે
ઓળખવામાં આવે છે.
(બક્ષીપંચ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ)

- (3) ખારિયા _____ કુટુંબ છે. (પિતૃવંશી, માતૃવંશી, વિભક્ત)
- (4) ભારતનાં આદિવાસી ધર્મમાં _____ નું વિશેષ મહત્ત્વ છે.
(માન્યતા, પ્રકૃતિ પૂજા, ડર)
- (5) ગુજરાતની વસ્તીમાં _____ ટકા વસ્તી આદિવાસીઓની છે.
(14.8%, 8%, 7%)
- (6) ભારતના _____ આદિવાસીઓમાં સાટા લગ્ન પ્રથા જોવા મળે છે ? (ખાસા, ખારિયા, ખાસી)
- (7) આદિવાસીઓની _____ તેમની અસ્મિતા કે ઓળખનું અંગ છે.
(ભાષા, વર્તનશૈલી, ચાલ)

(બ) જોડકાં જોડો :

અ	બ
(1) ગારો	(a) કૂકી આદિવાસી
(2) અર્થવ્યવસ્થાનું સ્વરૂપ	(b) મંત્રોની ગુપ્તતા
(3) હંગામી લગ્ન	(c) માતૃવંશી કુટુંબ
(4) જાદુ	(d) ભાઈ-બહેન
(5) પરિહાર સંબંધો	(e) આ રાજ્યમાં આદિવાસી વસ્તીનો ઉલ્લેખ નથી
(6) હરિયાણા	(f) યુવાગૃહો
(7) આદિવાસી અનૌપચારિક શિક્ષણ કેન્દ્ર	(g) સાદું યંત્ર વિજ્ઞાન

ENGLISH VERSION

- 1 Meaning and Social Anthropology and describe the subject matter. 14
- OR
- 1 Explain the geographical analysis of Indian Tribes. 14
- 2 Give the meaning of the tribes. State its characteristics. 14
- OR
- 2 What is the economic system ? Ways of livelihood of Indian tribes. 14
- 3 Explain the methods of mate selection in Indian Tribals. 14
- OR
- 3 Explain the types of family. 14

R-014057]

4 Define illiteracy and discuss the reasons for illiteracy among the tribals. 14

OR

4 Meaning of migration and state the factors responsible for it. 14

5 (a) Fill in the blanks : 7

(1) The number of tribal groups in India is _____.
(700, 500, 400)

(2) In Indian constitution Tribals are identify by _____.
(Baxi Panch, Scheduled Caste, Scheduled Tribe)

(3) In Kharia tribe _____ family system.
(Patrilineal, matrilineal, nuclear)

(4) _____ is important in tribal religion in India.
(Belief, natural worship, fear)

(5) _____ percentage of tribal is in population of Gujarat. (14.8%, 8%, 7%)

(6) The satelagna system is seen in _____ tribals in India. (Khasa, Kharia, Khasi)

(7) Tribal _____ is the part of their identity.
(Language, Behaviour, body-language)

(b) Match the following pairs. 7

A	B
(1) Garo	(a) Kooki tribal
(2) Nature of economic system	(b) Secret of mantras
(3) Probationary marriage	(c) Matriarchal family
(4) Magic	(d) Brother and sister
(5) Avoidance Relationship	(e) In this state Tribal community is not mentioned
(6) Hariyance	(f) Yuvagruh
(7) Tribal informal education centre	(g) Simple technology

R-014055

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C403 : Sanskrit - 3

(Kathopanishad)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनामांथी गमे ते अेक मन्त्रनो सविवरश अनुवाढ करो : ४
- (१) स्वप्नान्तं जागरितानां चोभौ येनानुपश्यति ।
महान्तं विभुमात्मानं मत्वा धीरो न शोचति ॥
- (२) यदेवेह तदमुत्र यत्रमुत्र तदन्विह ।
मृत्योः स मृत्युमानोति य इह नानेव पश्यति ॥
- (ब) टूंकनोंध लपो : (कोईपश अेक) १०
- (१) आत्मतत्त्वनी सर्वव्यापकता
- (२) केनोपनिषद् - परिचय
- २ (अ) नीचेनामांथी गमे ते अेक मन्त्रनो सविवरश अनुवाढ करो : ४
- (१) हंसः शूचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्भोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।
नृषद्वरसदृतसद्वयोमसदब्जा गोजा ऋतजा मद्रिजा ऋतं बृहत् ॥
- (२) वायुर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं प्रतिरूपो बभूव ।
एकस्तथा सर्वभूतान्तरात्मा रूपं रूपो बहिश्च ॥
- (ब) टूंकनोंध लपो : (कोईपश अेक) १०
- (१) परमात्मानि निर्लेपता
- (२) प्रश्नोपनिषद् - परिचय
- ३ (अ) टूंकनोंध लपो : (कोईपश अेक) ४
- (१) अश्वत्थवृक्ष
- (२) अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषः

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (૧) છાત્રાઃ પ્રતિદિનં પઠનં । (કુર્યાત્, કુર્યુઃ, કુર્યાતામ્)
(૨) અહમ્ વૈયાકરણઃ । (ભવેયમ્, ભવેત્, ભવેમ)
(૩) પરધર્મઃ ભયાવહઃ । (સ્યુઃ, સ્યાતામ્, સ્યાત)
(૪) દશરથસ્ય પુત્રાઃ યુદ્ધઃ આગચ્છન્તિ ।
(કારિતું, કર્તુમ્, કૃતમ્)
(૫) બાલકૌ સંસ્કૃતં પઠતઃ । (હૌ, દ્વે, દ્વાખ્યામ્)
(૬) વૃક્ષે વાયસાઃ તિષ્ઠન્તિ । (પઞ્ચ, પઞ્ચાનિ, પઞ્ચાઃ)
(૭) સીતા ભોજનં ઉદ્યાનં ગચ્છતિ । (કૃત્વા, કૃતમ્, કૃત્ય)
(૮) ઘાણક્યઃ ભ્રમણં વનં યાતિ । (કૃતઃ, કૃતમ્, કર્તુમ્)
(૯) શિક્ષકઃ જ્ઞાનવાનઃ (ભવેત્, ભવેતામ્, ભવેયુઃ)
(૧૦) સર્વે દેશભક્તાઃ । (સ્યાત્, સ્યુઃ, સ્યાતામ્)

૧૦

૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક)

- (૧) ઉપનિષદોનું તત્ત્વજ્ઞાન
(૨) નચિકેતોપાખ્યાન ।

૧૦

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક મન્ત્રનો સવિવરણ અનુવાદ કરો.

- (૧) ભયાદસ્યગ્નિસ્તપતિ ભયાત્તપતિ સૂર્યઃ ।
ભયાદિન્દ્રશ્ચ વાયુશ્ચ મૃત્યુર્ધાવતિ પદ્મમઃ ॥
(૨) યદા સર્વે પ્રમુચ્યન્તે કામા યેઽસ્ય હૃદિ શ્રિતાઃ ।
અથ મર્ત્યોઽમૃતો ભવત્યત્ર બ્રહ્મ સમશ્નુતે ॥

૪

૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

- (૧) વાજશ્રવસ્ ઋષિએ કયો યજ્ઞ કર્યો હતો ?
(અશ્વમેધ, વિશ્વજિત, પૂર્ણમાસ)
(૨) નચિકેતા ત્રીજા વરદાનમાં શું માંગે છે ?
(અગ્નિવિદ્યા, ભૌતિકવિદ્યા, આત્મજ્ઞાન)
(૩) કઠોપનિષદ્ કયા વેદનું ઉપનિષદ્ છે ? (યજુર્વેદ, સામવેદ, ઋગ્વેદ)

૮

- (૪) કઠોપનિષદ્માં કેટલા મન્ત્રો છે ? (૩૨૦, ૨૨૦, ૧૨૦)
- (૫) કઠના ગુરુનું નામ શું હતું ? (વિશ્વામિત્ર, વૈશમ્પાયન, કણ્વ)
- (૬) કેનોપનિષદ્ કેટલા ખંડમાં વહેંચાયેલું છે ? (૩, ૫, ૪)
- (૭) મુંડકોપનિષદ્માં અથર્વાને કોણ બ્રહ્મવિદ્યાનો ઉપદેશ આપે છે ?
(બ્રહ્મા, ગૌતમ, અત્રિ)
- (૮) ઈશાવાસ્યોપનિષદ્માં કેટલા મન્ત્રો છે ? (૧૬, ૧૭, ૧૮)

(બ) જોડકાં જોડો :

૬

અ

બ

(૧) મુંડકોપનિષદ્	(૧) આત્મનિ મધ્યે તિષ્ઠતિ
(૨) પ્રશ્નોપનિષદ્	(૨) મુઝ્જીથા:
(૩) કેનોપનિષદ્	(૩) શૌનકશાખા
(૪) સર્વલોકસ્ય ચક્ષુ:	(૪) પિપ્પલાદ્ શાખા
(૫) તેન ત્યક્તેન	(૫) બ્રાહ્મણોપનિષદ્
(૬) અઙ્ગુષ્ઠમાત્ર પુરુષ:	(૬) સૂર્ય:

R-014040

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C403 : Gujarati

(Madhyaklin Gujarati Sahityo Itihas-II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 જ્ઞાનમાર્ગી કાવ્યધારાના પ્રમુખ સર્જકોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) અખાનું સાહિત્યસર્જન
- (2) જ્ઞાનમાર્ગી કાવ્યધારાના ગૌણ સર્જકો

2 પ્રેમાનંદના જીવન અને તેના સાહિત્યસર્જનનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) આખ્યાન પરંપરાના સ્થિત્યંતરો
- (2) આખ્યાન સાહિત્ય સ્વરૂપનાં લક્ષણો

3 દયારામના જીવનની રૂપરેખા આપી તેમની સાહિત્યસેવાને મૂલવો. 14

અથવા

ગરબીના સાહિત્યસ્વરૂપનો સવિગત ખ્યાલ આપો.

4 પદ્યવાર્તાકાર શામળની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. 14

અથવા

4 પદ્યવાર્તાના સાહિત્યસ્વરૂપ વિશે ઉદાહરણો સહિત ચર્ચા કરો.

R-014040]

1

[Contd...

5 સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો :

(1) નીચેનામાંથી કયા સર્જકે જ્ઞાનમાર્ગી કાવ્યધારામાં પ્રદાન કર્યું છે ?

- (અ) પ્રીતમ (બ) શામળ
(ક) દયારામ (ડ) પ્રેમાનંદ

(2) 'દેહાભિમાન હતું પાશર, વિદ્યા ભણતાં વધ્યું શેર' - આ પંક્તિ કોની છે ?

- (અ) પ્રેમાનંદ (બ) અખો
(ક) દયારામ (ડ) શામળ

(3) અખાએ કયા ગુરુ પાસેથી વેદાંતશાસ્ત્રનું જ્ઞાન મેળવ્યું હતું ?

- (અ) પ્રેમાનંદ (બ) ગોપાળ
(ક) બ્રહ્માનંદ (ડ) નિષ્કુળાનંદ

(4) સમસ્યા કે ચાતુરી કયા સાહિત્યસ્વરૂપનું લક્ષણ છે ?

- (અ) આખ્યાન (બ) પદ્યવાર્તા
(ક) ગરબી (ડ) છપ્પા

(5) આખ્યાનનાં બીજ કયા સર્જકની કૃતિમાં જોવા મળે છે ?

- (અ) મીરાં (બ) પ્રેમાનંદ
(ક) નરસિંહ (ડ) ભાલણ

(6) અખા ઉપરાંત છપ્પા સાહિત્ય સ્વરૂપ કોણે ખેડ્યું છે ?

- (અ) શામળ (બ) પ્રેમાનંદ
(ક) દયારામ (ડ) ભાલણ

(7) 'વાણિયાના કવિ' તરીકે નવલરામે કોને ઓળખાવેલ છે ?

- (અ) દયારામ (બ) શામળ
(ક) પ્રેમાનંદ (ડ) નરસિંહ

(8) નીચેનામાંથી કયું યુગ્મ બંધબેસતું નથી ?

- (અ) દયારામ - આખ્યાન (બ) શામળ - પદ્યવાર્તા
(ક) અખો - છપ્પા (ડ) નરસિંહ - પદ

R-014040]

- (9) 'तरशा ओथे दुंगर रे, दुंगर कोई देभे नही' आ पंक्तिना रचयिता कोश छे ?
- (अ) नरहरि (ब) मांडश
(क) अणो (ड) धीरो
- (10) 'लोन मननो जघडो' पदना रचयिता कोश छे ?
- (अ) शामण (ब) भीरां
(क) दयाराम (ड) अणो
- (11) पद्यवार्तानी शरुआत करनार सर्जकनुं नाम जशावो.
- (अ) मांडश (ब) शामण
(क) विजयभद्रसूरी (ड) भीम
- (12) वल्लभ भट्टनी गरबीनो विषय शो छतो ?
- (अ) शिवपूजा (ब) विष्णुपूजा
(क) शक्तिपूजा (ड) रामपूजा
- (13) मध्यकालीन गुजराती प्रेमलक्षणा भक्तिना छेला कवि कोश छता ?
- (अ) दयाराम (ब) मांडश
(क) प्रेमानंद (ड) शामण
- (14) गरबी मुप्यत्वे कोनी प्रेमलक्षणा भक्ति साथे संबंध धरावे छे ?
- (अ) शिव (ब) कृष्ण
(क) राम (ड) गणपति

R-014043

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00C403 : Hindi - 3

(Hindi Sahitya Ka Itihas - Sagun Bhaktikal Evam Ritikal)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ भक्तिकाल की विभिन्न परिस्थितियों पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा
सगुण भक्तिकाव्य की प्रमुख प्रवृत्तियों का परिचय दीजिए ।
- २ रामकाव्य की प्रमुख विशेषताएँ लिखिए । १४
अथवा
गोस्वामी तुलसीदास जी का सामान्य परिचय देते हुए 'कवितावली' पर प्रकाश डालिए ।
- ३ कृष्ण भक्ति का स्वरूप स्पष्ट करते हुए कृष्ण भक्ति काव्य की प्रमुख प्रवृत्तियों का परिचय दीजिए । १४
अथवा
संक्षेप में लिखिए : (क) सूरदास (ख) भंवरगीत
- ४ रीतिकाल की सामान्य प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा
संक्षेप में लिखिए : (क) बिहारी (ख) घनानंद
- ५ सूचनानुसार उत्तर दीजिए :
(अ) योग्य विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : ५
(१) दार्शनिक दृष्टि से वल्लभ सम्प्रदाय का सिद्धांत _____ कहलाता है । (शुद्धाद्वैत, द्वैताद्वैत, विशिष्टद्वैत)
(२) 'भक्तन को कहा सीकरी सो काम' पंक्ति _____ की है । (सूरदास, कृष्णदास, कुम्भनदास)

R-014043]

1

[Contd...

- (३) रामरक्षास्तोत्र _____ कृति है । (रामानन्द, तुलसीदास, सूरदास)
(४) विनयपत्रिका के रचनाकार _____ हैं ।
(रामानन्द, तुलसीदास, परमानन्ददास)
(५) रीतिकाल को 'शृंगारकाल' की संज्ञा देनेवाले _____ थे ।
(विश्वनाथप्रसाद मिश्र, आचार्य रामचन्द्र शुक्ल, मिश्रबंधु)

(ब) नीचे दिए गए कथन को लिखकर उसके सामने सही (✓) या गलत (×) के निशान लगाइए ।

(१) 'पुष्टिमार्ग को जहाज जात है सो जाको कछु लेना हो सो लेउ' पंक्ति कृष्णदास की है ।

(२) रामानुजाचार्य का संप्रदाय श्री संप्रदाय कहा जाता है ।

(३) रामचरितमानस की भाषा ब्रज है ।

(४) बिहारी रीतिमुक्त कवि हैं ।

(५) रीतिकाल की प्रमुख भाषा ब्रज है ।

(ग) जोड़े मिलाइए :

(१) गीतावली

(१) घनानन्द

(२) साहित्यलहरी

(२) तुलसीदास

(३) रासपंचाध्यायी

(३) सूरदास

(४) प्रेम सरोवर

(४) नंददास

R-014058

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April - 2022

BA00C403 : Sociology - 3

Introduction of Social Research (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ગુણો સરખા છે.
(2) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- 1 વિજ્ઞાનનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો વર્ણવો. 14
અથવા
સામાજિક વિજ્ઞાનનો અર્થ આપી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14
- 2 સામાજિક સંશોધનનો અર્થ આપી તેના મુખ્ય સોપાનો સમજાવો. 14
અથવા
સામાજિક સંશોધનની વ્યાખ્યા આપી તેના મહત્ત્વ વિશે ચર્ચા કરો. 14
- 3 ઉપકલ્પનાનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો સમજાવો. 14
અથવા
પરિવર્ત્ય અર્થ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો. 14
- 4 માહિતીનો અર્થ આપી તેના સ્ત્રોત વિશે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
સંદર્ભ સાહિત્યના સ્ત્રોતની ચર્ચા કરો. 14

5 (અ) ખરા-ખોટા લખો.

- (1) વિજ્ઞાન અમૂર્ત છે.
- (2) એકવીસમી સદી માહિતીના યુગની છે.
- (3) મનોવિજ્ઞાન સામાજિક વિજ્ઞાન નથી.
- (4) સામાજિક વિજ્ઞાનનું જ્ઞાન વૈજ્ઞાનિક છે.
- (5) માહિતીનું એકત્રીકરણ સંશોધનનું સોપાન છે.
- (6) મુલાકાત એ માહિતી એકત્રીકરણની પદ્ધતિ નથી.
- (7) ઈન્ટરનેટ એક નેટવર્કિંગ છે.

(બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

7

A	B
(1) પોઝિટિવ ફિલોસોફી	(1) પ્રાકૃતિક વિજ્ઞાન
(2) રસાયણશાસ્ત્ર	(2) ગુણાત્મક
(3) સંસ્કૃતિ	(3) વસ્તી ગણતરીનો અહેવાલ
(4) ગૌણ માહિતી	(4) સંખ્યાત્મક પરિવર્તનનું ઉદાહરણ
(5) આવક	(5) ઓગસ્ટ કોમ્પ
(6) પરિવર્તનનો પ્રકાર	(6) માનવશાસ્ત્રી
(7) એલ. એ. કૌબર	(7) ઉપકલ્પનાનો સ્ત્રોત

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
(2) All questions are compulsory.

1 Give the meaning of science and describe the types of science. 14

OR

Give the meaning of Social science and describe its nature.

2 Give the meaning of Social Research and describe its major steps. 14

OR

Define Social research and discuss its importance. 14

3 Give the meaning of hypothesis and describe its characteristics. 14

OR

Give the meaning of variable and describe its types. 14

4 Give the meaning of information and discuss its sources. 14

OR

Discuss source of review of literature. 14

5 (A) State whether the following statements are True or False : 7

(1) Science is abstract.

(2) The 21st century is the age of information.

(3) Psychology is not social science.

(4) Knowledge of social science is scientific.

(5) Data collection is a step of research.

(6) An Interview is not a method of data collection.

(7) The Internet is a Networking.

(B) Match the following : 7

A

B

(1) Positive Philosophy (a) Natural Science

(2) Chemistry (b) Qualitative

(3) Culture (c) Census Report

(4) Secondary data (d) Example of quantitative variable

(5) Income (e) August Comte

(6) Type of Variable (f) Anthropologist

(7) L.A. Kroeber (g) Source of hypothesis

R-014002

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E401 : Sanskrit - 1

(Malavikagnimitram)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचे आपेला श्लोकोभांथी अकनो अनुवाढ करो : ४

(१) दीर्घाक्षं शरदिन्दुकान्ति वदनं बाहू नतावंसयोः
संक्षिप्तं निबिडोन्नतस्तनमुरः पैश्वे प्रमृष्टे इव ।
मध्यः पाणिमितो नितम्बि जधनं पादावरालाङ्गुली
छन्दो नर्तयितुर्यथैव मनसः शिल्पं तथास्याः वपुः ॥

(२) देवानामिदमामनन्ति मुनयः कान्तं कतुं चक्षुषं
रुद्रेणेमुमाकृतव्यतिकरे स्वाङ्गे विभक्त द्विधा ।
त्रैगुण्योद्भवमत्र लोकचरितं ननारसं दृश्यते
नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ॥

(ब) नीचेनाभांथी कोरुपश अक संदरुभ सभशवो : ३

(१) नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ।
(२) भोः उपस्थितं नयनमधु । सन्निहितमक्षिकं च ।

(क) नीचेनाभांथी कोरु पश अक टूंक नोंध लपो : ७

(१) कालिदासनुं श्रवण
(२) नृत्याचार्योनी कलल प्रसंग

R-014002]

1

[Contd...

२ (अ) नीचे आपेला श्लोकोभांथी ओकनो अनुवाह करो :

(१) शरीरं क्षामं रवादसति दयितालिङ्गनसुखे
भवेत्सास्त्रं चक्षुः क्षणमपि न सा दृश्यत इति ।
तथा सारङ्गाक्ष्या त्वमसि न कदाचिद्विरहितं
प्रसक्ते निर्वाणे हृदय परितापं वहसि किम् ।

(२) हस्तं कम्पवती रुणद्धि रशनाव्यापारलोलाङ्गुलिं
हस्तौ स्वौ नयति स्तनावरणतामालिङ्गयमाना बलात् ।
पातुं पक्ष्मलचक्षुरुन्नमयतः साचीकरोत्याननं
व्याजेनाप्यभिलाषपूरणसुखं निर्वर्तयत्येव मे ॥

(ब) नीयेनाभांथी ओई पश ओक संदर्भ लभो :

(१) ही ही, इयं खलु शीधुपानोद्वेजितस्य मत्स्यण्डिका उपनता ।
(२) ननु अहमेव ब्राह्मणस्य जीवितसंशयनिमित्तं जातास्मि ।

(क) नीयेनाभांथी ओईपश ओक टूंकनोंध लभो :

(१) मालविकानुं पात्रालेभन
(२) सर्पदंश युक्ति प्रसंग

३ (अ) गभे ते ओक टूंकनोंध लभो :

(१) मालविकाग्निभित्रम-नुं भरत वाक्य
(२) अशोक दोहदपूर्तिनो प्रसंग

(ब) योग्य विकल्प पसंद करी भाली जग्या पूरो :

(१) छात्राः विधालये । (पठसि, पठन्ति, पठतः)
(२) मयूराः । (नृत्यति, नृत्यतः नृत्यन्ति)
(३) मीनाः तरन्ति । (जले, जलम्, जलात्)
(४) कर्णः अस्त्रविधां । (पठसि, पठति, पठतः)
(५) आवाम् अयोध्याम् । (वसावः, वसतः, वसन्ति)

R-014002]

- ૪ માલવિકાગ્નિમિત્રમ્ને ધ્યાનમાં રાખી કાલિદાસની નાટ્યકળા મૂલવો. ૧૪
અથવા
- ૪ માલવિકાગ્નિમિત્રમને ધ્યાનમાં રાખી વિદુષકનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪
- ૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : ૮
- (૧) માલવિકાગ્નિમિત્રમ નાટકની મુખ્ય નાયિકા કોણ છે ?
(માલવિકા, ધારિણી, ઈરાવતી)
- (૨) કુમારી વસુલક્ષ્મી કોનાથી ગભરાઈ જાય છે ?
(વાઘ, બિલાડી, વાનર)
- (૩) માલવિકાગ્નિમિત્રમમાં કાલિદાસે શૈલી પ્રયોજી છે ?
(પાંચાલી, ગૌડી, વૈદર્ભી)
- (૪) માલવિકાગ્નિમિત્ર નાટકના વિદુષકનું નામ શું છે ?
(માઢવ્ય, ગૌતમ, માણવક)
- (૫) માલવિકાના દર્શન માટે ઉત્સુક અગ્નિમિત્રને વિદુષક સાથે સરખાવે છે.
(મયુર, મગર, ગીધ)
- (૬) ધારિણીનો નામનો ભાઈ છે.
(યજ્ઞશેન, માધવશેન, વીરસેન)
- (૭) માલવિકાની શિષ્યા તરીકે અભ્યાસ કરતી.
(દેવદત્ત, ગણદાસ, હરદત્ત)
- (૮) અશોકવૃક્ષનું દોહદ કાર્ય કોણ કરે છે ?
(બકુલાવલિકા, ધારિણી, માલવિકા)

(બ) નીચેના જોડકાં જોડો :

૬

અ

બ

(૧) પિંગલાક્ષી	(૧) વિષવેધ
(૨) શિવ	(૨) વિદિશાનો રાજા
(૩) અંગારકગ્રહ	(૩) અષ્ટમૂર્તિ
(૪) પુવસિદ્ધિ	(૪) ઈરાવતી
(૫) અગ્નિમિત્ર	(૫) મન્મથ
(૬) કામદેવ	(૬) ધારિણી
-

R-014006

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E405 : Gujarati

(સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ - એકાંકી)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 એકાંકી સાહિત્ય સ્વરૂપનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો ચર્ચો. 14

અથવા

1 ગુજરાતી સાહિત્યમાં એકાંકીના સીમાચિહ્નરૂપ સંભો દર્શાવી, તેના વિકાસને આલેખો.

2 'ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકી'માં સંગ્રહિત એકાંકીઓનું વિષયવૈવિધ્ય તપાસો. 14

અથવા

2 'ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકી'માંના એકાંકીઓની અભિનયક્ષમતાને આધારે ચર્ચા કરો.

3 કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો. 14

- (1) 'માસી ને દે ફાંસી'માં ફિરોઝનું પાત્ર
- (2) 'ઝાકળનું મોતી'માં શંકરનો અહંકાર અને તેનું નિરસન
- (3) 'બારણો ટકોરા'માં સંવાદો
- (4) 'સમ્રાટ શ્રેણિક' એકાંકીની મર્યાદા

4 કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો. 14

- (1) 'સોયનું નાકું'માં વ્યંજના
- (2) 'હુકમ માલિક'માં કારુણ્ય
- (3) 'બાથબમાં માછલી' - આધુનિક એકાંકી તરીકે
- (4) 'હું પશલો છું'માં પુરાકથાનો વિનિયોગ

R-014006]

1

[Contd...

5 યોગ્ય વિકલ્પ શોધી જવાબ આપો.

- (1) _____ શબ્દના પર્યાયરૂપે 'એકાંકી શબ્દ પ્રયોજાય છે.'
- (અ) One Act play (બ) Drama
(ક) Tragedy (ડ) Comedy
- (2) એકાંકીના ઉદ્ભવ માટે યુરોપમાં મુખ્ય નાટક પહેલાં ભજવાતા ભાગને _____ કહે છે.
- (અ) આફ્ટરપીસ (બ) કરટન રેઝર
(ક) મિરેક્લ્સ (ડ) મોરેલીતિઝ
- (3) એકાંકીનો અંત _____ હોવો જોઈએ.
- (અ) મધુર (બ) સરળ
(ક) ચમત્કૃતિજન્ય (ડ) અધૂરો
- (4) 'ગુજરાતી પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ' પુસ્તકના સંપાદક _____ છે.
- (અ) ચંદ્રવદન મહેતા (બ) ઉમાશંકર જોશી
(ક) યશવંત પંડ્યા (ડ) ચિનુ મોદી
- (5) _____ એકાંકી નટીશૂન્ય છે.
- (અ) માસીને દે ફાંસી (બ) બારણે ટકોરા
(ક) હુકમ, માલિક (ડ) ઝેરવું
- (6) 'સાપના ભારા' એકાંકી સંગ્રહ _____ નો છે.
- (અ) ચિનુ મોદી (બ) ચં.ચી. મહેતા
(ક) વિહંગ મહેતા (ડ) ઉમાશંકર જોશી
- (7) અસ્તિ _____ એકાંકીનું પાત્ર છે.
- (અ) માસીને દે ફાંસી
(બ) પેન્સિલની કબર અને મીણાબત્તીઓ
(ક) બારણે ટકોરા
(ડ) હું જે કહીશ તે સત્ય જ કહીશ
- (8) 'બાથટબમાં માછલી'ના સર્જક _____ છે.
- (અ) ઈન્દુ પુવાર (બ) જયંતિ દલાલ
(ક) લાભશંકર ઠાકર (ડ) શ્રીકાંત શાહ

- (9) 'શું છે ? કેમ આમ ડિસ્ટર્બ્ડ લાગો છો ?' સંવાદ _____ બોલે છે.
 (અ) રોહિત (બ) શ્વેતા
 (ક) પરિમલ (ડ) નિશા
- (10) 'પુનરાગમન' એકાંકીના સર્જક _____ છે.
 (અ) ફિરોઝ આંટિયા (બ) યુનિલાલ મડિયા
 (ક) ઈન્દુ પુવાર (ડ) દુર્ગેશ શુક્લ
- (11) શ્રીકાંત શાહના એકાંકીનું નામ _____ છે.
 (અ) ઝાકળનું મોતી (બ) બાથટબમાં માછલી
 (ક) પુનરાગમન (ડ) સરનામા વગરનું મોત
- (12) નંદનંદન _____ એકાંકીનું પાત્ર છે.
 (અ) ઝાકળનું મોતી (બ) સોયનું નાકું
 (ક) હું પશલો છું (ડ) હુકમ, માલિક
- (13) સમ્રાટ શ્રેણિકના પુત્રનું નામ _____ છે.
 (અ) શ્રવણ (બ) કુણીક
 (ક) અશ્વપાલ (ડ) અરિહંત
- (14) 'બારણો ટકોરા' _____ એકાંકી છે.
 (અ) સામાજિક (બ) પૌરાણિક
 (ક) ઐતિહાસિક (ડ) રાજકીય

R-014008

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E407 : Hindi - Madhyakalin Kavita
(मध्यकालीन कविता)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : सभी प्रश्नों के अंक समान है ।

- १ पठित अंशों के आधार पर कबीर की भक्ति-भावना समझाइए । १४
अथवा
'नागमती वियोग खंड' के आधार पर नागमती का विरह वर्णन समझाइए ।
- २ 'सूरदास की कविता में वात्सल्य एवं श्रृंगार का सुन्दर समन्वय हुआ है' १४
इस कथन की समीक्षा कीजिए ।
अथवा
'वनमार्ग में राम-लक्ष्मण-सीता' का केन्द्रिय भाव स्पष्ट कीजिए ।
- ३ संक्षेप में लिखिए : १४
(अ) बिहारी की श्रृंगार भावना ।
अथवा
(अ) मीरा के पदों में प्रेम और वेदना ।
(ब) घनानंद का प्रेम वर्णन ।
अथवा
(ब) रहीम के दोहों में नीति और भक्ति ।
- ४ संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए : १४
(अ) हेरी म्हाँ दरद दिवाणीं म्हारौं दरद न जाण्यौं कोय ।
घायल री गत घायल जाण्यौं, हिबडो अगण संजोय ॥
जौहर की गत जौहरी जाणै, क्या जाण्यौं जिण खोय ।
दरद की मारया दर-दर डोल्यौं वेदे मिल्या नहिं कोय ॥
अथवा
(अ) कागद पर लिखत न बनत कहत संदेस लजात ।
कहि है सब तेरो हियो मेरे हिय की बात ॥

- (ब) रावरे रूप की रीति अनूप, नयो नयो लागत ज्यौ-ज्यौ निहारियै ।
 त्यौ इन आँखिन बानि अनोखी, अधानि कहूँ नहिँ आनि तिहारियै ॥
 एक ही जीवहुतौ सुतौ वारयौ, सुजान सुको कऔ सोच-सहारियै ।
 रोकी रहै न, दहै, घनआनंद बावरी रीझ के हाथनि हारियै ॥

अथवा

- (ब) जो रहीम उत्तम प्रकृति, का करि सकत कुसंग ।
 चंदन विष व्यापत नहीं, लपटे रहत भुजंग ॥

५ सूचनानुसार उत्तर दीजिए :

- (अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए ।

- (१) _____ कबीर की रचना है । (वारहमासा, बीजक, वसंत)
 (२) _____ सूफी संत कवि थे । (कबीर, तुलसी, जायसी)
 (३) सूर के पदों की भाषा _____ है । (अवधी, खड़ीबोली, ब्रजभाषा)
 (४) _____ सगुणधारा के कवि है ! (तुलसीदास, जायसी, कबीर)
 (५) मीराबाई का ब्याह _____ के साथ हुआ था । (लेखराज, भोजराज, वनराज)

- (ब) सही के सामने (✓) और गलत के सामने (×) की निशानी कीजिए ।

- (१) पदमावत् जायसी का अक्षय-कीर्ति स्तंभ है ।
 (२) सूरदास निर्गुण काव्यधारा के कवि है ।
 (३) घनानंद की प्रेयसी का नाम सुजान था ।
 (४) रहीम अकबर दरबार के नौ रत्नों में से एक थे ।
 (५) मीराबाई के पदों में गुजराती भाषा का पुट है ।

- (क) सही जोड़े मिलाइए ।

(अ)

- (१) कबीर
 (२) जायसी
 (३) सूरदास
 (४) तुलसीदास

(ब)

- (१) अखरावट ।
 (२) साखी ।
 (३) विनयपत्रिका ।
 (४) साहित्यलहरी ।

R-014016

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E415 : Sociology - 1

Social Demography

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેના અભ્યાસવસ્તુ જણાવો. 14
- અથવા
- 1 નોંધ લખો : 14
- (1) જન્મદર.
- (2) વસ્તી અને જેન્ડર.
- 2 વસ્તીશાસ્ત્રીય માહિતીના સ્રોત તરીકે નોંધણી પદ્ધતિ વિશે સમજાવો. 14
- અથવા
- 2 વસ્તીશાસ્ત્રીય માહિતીના સ્રોત તરીકે નેશનલ સેમ્પલ સર્વેની ચર્ચા કરો. 14
- 3 ઈષ્ટ વસ્તીનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14
- અથવા
- 3 વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14
- 4 વસ્તીનીતિ એટલે શું ? ભારતની વસ્તીનીતિ વિશે ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- 4 ભારતમાં કુટુંબ નિયોજનમાં નડતાં અવરોધો વિશે સમજાવો. 14
- 5 (અ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટાં તે જણાવો : 7
- (1) સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ આશરે 300 વર્ષ પહેલા થયો.
- (2) મોટું કુટુંબ એટલે સંયુક્ત કુટુંબ.
- (3) ભારતીય ઉપખંડની સૌપ્રથમ વસ્તીગણતરી 1871માં થઈ હતી.
- (4) નિદર્શ નોંધણી પદ્ધતિ ભારતમાં 1951માં દાખલ કરવામાં આવી છે.
- (5) થોમસ માલ્થુસને આધુનિક વસ્તીશાસ્ત્રના પિતા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (6) ભારતમાં વસ્તીનીતિ તેના મર્યાદિત અર્થમાં સ્વીકાર્ય બની છે.
- (7) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજન એ ફરજિયાત કાર્યક્રમ છે.

R-014016]

1

[Contd...

(બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો :

અ
(1) સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્ર

(2) વસ્તીશાસ્ત્રના પિતા

(3) સેન્સસ

(4) નોંધણી

(5) સેમ્પલ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમ

(6) માલ્થસનો સિદ્ધાંત

(7) ઈષ્ટ વસ્તી

બ

(1) માથાદીઠ આવક અને વસ્તીનું કદ

(2) જીવન નિર્વાહના સાધનો અને વસ્તી વૃદ્ધિ

(3) ડ્યુઅલ રેકોર્ડ સિસ્ટમ

(4) વસ્તી વિશ્લેષણ

(5) જ્ઞાન ગ્રાઉન્ટ

(6) રાષ્ટ્રીય જીવનની સર્વાંગી માહિતી

(7) કરજિયાત પદ્ધતિ

ENGLISH VERSION

1 Explain the meaning of Social demography and describe its work area. 14

OR

1 Write notes : 14

(1) Birth rate

(2) Population and gender

2 Explain registration system as a source of demographic information. 14

OR

2 Discuss National Sample Survey as a source of demographic information. 14

3 Describe 'Optimum Population Theory'. 14

OR

3 Describe the Theory of Population Transition. 14

4 What is population policy ? Discuss about Indian population policy. 14

OR

4 Describe the obstructive factors of family planning program in India. 14

R-014016]

- 5 (a) State whether the sentences are True or False : 7
- (1) Social demography was emerged about 300 years ago.
 - (2) Large Family means Joint family.
 - (3) The first census was conducted in 1871 in India.
 - (4) Sample registration system was introduced in 1951 in India.
 - (5) Thomas Malthus was known as father of modern demography.
 - (6) In India, the population policy was accepted in its limited sense.
 - (7) In India, Family planning is a compulsory program.

- (b) Match the following : 7

A	B
(1) Social demography	(1) Per head income and size of population
(2) Father of demography	(2) Livelihoods and population growth
(3) Census	(3) Dual record system
(4) Registration	(4) Population analysis
(5) Sample registration system	(5) John Grount
(6) Malthus theory	(6) Comprehensive information on national life
(7) Desirable population	(7) Mandatory system

R-014004

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E403 : Sanskrit - 3 - Kavyaprakash

(काव्यप्रकाशः उत्साह-२, १०)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) संकेतग्रहण विषयक मतो जहावी, ज्ञत्यादिवाह अने व्यक्तिवाह विशेषे विस्तारपूर्वक नोध लपो. ८

अथवा

(अ) लक्षणा प्रवर्तननी शरतो सविस्तर समजावो. ८

(ब) नीचेनामांथी गमे ते बे ससंदर्भ समजावो : ६

(१) सर्वेषां प्रायशोऽर्धानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते ।

(२) वाच्य एव वाक्यार्थः इत्यन्विताभिधानवादिनः ।

(३) गोः शुक्लधलो डित्थः इत्यादौ 'चतुष्टयी शब्दानां प्रवृत्ति' इति महाभाष्यकारः ।

(४) पीनो देवदतो दिवा न भुङ्क्ते इत्यत्र च रात्रिभोजन न लक्ष्यते । श्रुतार्थापत्तरेर्थापतेर्वा तस्य विषयत्वात् ॥

२ (अ) लक्षणाभूला व्यंजना समजावो. १०

अथवा

(अ) व्यंजनानी व्याप्या आपी अलिधामूला व्यंजना विशेषे समजावो. १०

(ब) नीचेनामांथी कोठपण ओक ससंदर्भ समजावो : ४

(१) फलै शब्दैकगम्येऽत्र व्यञ्जनान्नापरा क्रिया ।

(२) ज्ञानस्य विषयो ध्यन्यः फलमन्यदुदाध्यतम् ।

३ (अ) नीचेनामांथी कोठपण ओक अलंकारनी सविवरण ओणभ आपो : ४

(१) देवीभावं गमिता परिवारपदं कथं भजत्वेषा ।

न खलु परिभोगयोग्यं दैवतरुपाङ्कितं रत्नम् ॥

(२) निजदोषावृतमनसामतिसुन्दरमेव भाति विपरीतम् ।

पश्यति फित्तोपहतः शशिशुभ्रं शंखमपि पीतम् ॥

R-014004]

1

[Contd...

- (બ) માઝ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો :
- (૧) 'બાલ'નું સંબોધન એકવચનનું રૂપ આપો.
 - (૨) 'લિખ' ધાતુનું આજ્ઞાર્થ ત્રીજો પુરુષ એકવચનનું રૂપ આપો.
 - (૩) 'પૃચ્છ' ધાતુનું આજ્ઞાર્થ બીજો પુરુષ દ્વિવચનનું રૂપ આપો.
 - (૪) રૂપ ઓળખાવો : લિખામઃ ।
 - (૫) રૂપ ઓળખાવો : પૃચ્છાવ ।
 - (૬) 'હે બાલક, તુ જલ્દીથી પ્રશ્ન પૂછ' સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.
 - (૭) 'સમ્યક્' અવ્યયનો પ્રયોગ કરી સંસ્કૃતમાં વાક્ય બનાવો.
 - (૮) હે છાત્રાઃ, યૂયં શીઘ્રં । (લિખત, લિખતુ, લિખન્તુ)
 - (૯) ! પત્રં લિખ । (બાલ, બાલૌ, બાલં)
 - (૧૦) રમેશઃ પ્રશ્નં । (પૃચ્છામિ, પૃચ્છતિ, પૃચ્છસિ)

૪ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે અલંકાર સોદાહરણ સમજાવો :

૧૦

- (૧) વ્યતિરેકઃ ।
- (૨) વિશેષોક્તિ ।
- (૩) વ્યાજસ્તુતિ ।
- (૪) અપ્રસ્તુતપ્રશંસા ।

(બ) નીચેના અલંકાર યુગ્મોમાંથી કોઈપણ એકનો સામ્યભેદ સ્પષ્ટ કરો :

૪

- (૧) દૃષ્ટાન્તઃ - પ્રતિવસ્તૂપમા ।
- (૨) અર્થાન્તરન્યાસ - પ્રતિવસ્તૂપમા ।

૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૮

- (૧) સન્નિધિ એટલે શું ?
- (૨) 'ગન્નાયાં ઘોષઃ'માંની લક્ષણા સમજાવો.
- (૩) શુદ્ધ લક્ષણાના પ્રકારો સમજાવો.
- (૪) 'વ્યઙ્ગના' શબ્દનો અર્થ આપો.
- (૫) કાવ્યપ્રકાશમાં કેટલા ઉલ્લાસ છે ?
- (૬) રૂઢિ એટલે શું ?
- (૭) દષ્ટાંત અલંકાર કોને કહેવાય ?
- (૮) વસ્તુધર્મના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા-કયા ?

R-014004]

(अ) जोरका जोड़ी :

(अ)

- (१) आकाङ्क्षा
- (२) आयुर्भूतम्
- (३) गौरी लक्षणा
- (४) अर्थान्तरन्यास
- (५) योग्यतः
- (६) व्यतिरेक

६

(ब)

- (a) अर्थोबाधः
- (b) ०४
- (c) चतुर्विंशति
- (d) जिज्ञासा
- (e) ०२
- (f) शुद्धा आरोधा लक्षणा

R-014007

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E406 : Gujarati - 2

(Granthkar No Abhyas - Dr. Pravin Darji)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

1 'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધસંગ્રહને કેન્દ્રમાં રાખી પ્રવીણ દરજ્જાની વિશેષતાઓ જણાવો.

અથવા

'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધસંગ્રહમાંના નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નિબંધની સમીક્ષા કરો.

- (1) 'બાનો વાડો'
- (2) 'સીસમ અને ડિંગિંગ'
- (3) 'વતનની વહેલમાં'

2 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહને આધારે કવિશ્રી પ્રવીણ દરજ્જાના કાવ્ય-વિશેષો જણાવો.

અથવા

ગમે તે બે કાવ્યોનો આસ્વાદ કરાવો.

- (1) 'હવે-'
- (2) 'ફોગટલાલ'
- (3) 'કણકણમાં ગાંધી'
- (4) 'શહેર'

3 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) 'ગાતાં ઝરણાં'માં પ્રકૃતિપ્રેમના નિબંધો
- (2) 'ગાતાં ઝરણાં'માં પાત્રો-પ્રસંગો વિષયક નિબંધો
- (3) 'ખાલી પ્લેટફોર્મ'માં પ્રગટ થતું ચિંતન
- (4) 'ગાતાં ઝરણાં'ના નિબંધોનું ગદ્ય

R-014007]

1

[Contd...

4 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહમાં આધુનિકતા
- (2) 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહ શીર્ષકની યથાર્થતા
- (3) 'ચીસ'ના કાવ્યોમાં વિનિયોગ પામેલા પૌરાણિક સંદર્ભો

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.

- (1) ડૉ. પ્રવીણ દરજીનું વતન નીચેના પૈકી કયું છે ?
(અ) કાલોલ (બ) હાલોલ
(ક) મહેલોલ (ડ) કલોલ
- (2) ડૉ. પ્રવીણ દરજીને નિબંધ સાહિત્યસ્વરૂપ વિષય પર પીએચ.ડી. કરવા માટે કોના દ્વારા પ્રેરણા મળી હતી ?
(અ) ધીરુભાઈ ઠાકર (બ) તનમનીશંકર
(ક) ઉમાશંકર જોશી (ડ) સુરેશ જોશી
- (3) પ્રવીણ દરજીએ પ્રથમ કાવ્ય શેના વિશે લખ્યું હતું ?
(અ) શાળા (બ) વતન
(ક) પ્રેમ (ડ) પ્રકૃતિ
- (4) પ્રવીણ દરજીએ નિવૃત્ત થયા પછી કયા નામથી સ્વૈચ્છિક સંસ્થા સ્થાપવાની ઈચ્છા રાખી હતી ?
(અ) સંસ્કૃતિ (બ) સમન્વય
(ક) સંસ્કાર (ડ) સંવેદના
- (5) પ્રવીણ દરજીને ભારત સરકાર તરફથી ઈ.સ. 2011માં કયો એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો ?
(અ) પદ્મશ્રી (બ) પદ્મભૂષણ
(ક) પદ્મવિભૂષણ (ડ) કલા ગુર્જરી
- (6) 'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધ સંગ્રહને ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી દ્વારા કઈ સાલમાં પુરસ્કૃત કરવામાં આવ્યો હતો ?
(અ) ઈ.સ. 1970 (બ) ઈ.સ. 1998
(ક) ઈ.સ. 1973 (ડ) ઈ.સ. 2004

- (7) 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહ કઈ પ્રકાશન સંસ્થાએ પ્રગટ કર્યો હતો ?
 (અ) ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદ (બ) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
 (ક) રન્નાદે (ડ) ગૂર્જર સાહિત્ય
- (8) 'ચીસ' કાવ્યસંગ્રહમાં કુલ કેટલાં કાવ્યો છે ?
 (અ) 30 (બ) 31
 (ક) 32 (ડ) 34
- (9) પ્રવીણ દરજ્જાએ એમ.એ.નો અભ્યાસ કઈ કોલેજમાંથી કર્યો હતો ?
 (અ) લુણાવાડા (બ) ગોધરા
 (ક) મોડાસા (ડ) વડોદરા
- (10) 'હાથ-મારો, તમારો' નિબંધમાં નિબંધકારે કયા વિશ્વખ્યાત ચિત્રકારના ચિત્રની વાત રજૂ કરી છે ?
 (અ) રાજા રવિ વર્મા (બ) પિકાસો
 (ક) એમ. એફ. હુસેન (ડ) લીઓનાર્ડો-દ-વિન્ચી
- (11) 'પગ... પગ... પગ...' નિબંધ પ્રવીણ દરજ્જાએ કયા સ્વજનના પગના ઓપરેશન નિમિત્તે લખ્યો છે ?
 (અ) દીકરો (બ) દીકરી
 (ક) માતા (ડ) પત્ની
- (12) 'હું પવન જીવું છું' નિબંધમાં લેખક કોની તર્જ સાંભળે છે ?
 (અ) હરિપ્રસાદ ચૌરસિયા (બ) પંડિત જસરાજ
 (ક) આર. ડી. બર્મન (ડ) લક્ષ્મીકાંત પ્યારેલાલ
- (13) 'અને દેવળમાં સળગતી મીણબત્તી' નિબંધમાં લેખક કોની વાત કરે છે ?
 (અ) સ્કૂલ (બ) મંદિર
 (ક) હોસ્પિટલ (ડ) પુસ્તકાલય
- (14) 'મારે વેણુ છેડવી છે, પણ તે કંઈ કુંજોમાં ?'- પંક્તિ કયા કાવ્યની છે ?
 (અ) અનુબંધ (બ) તું આવ
 (ક) હવે- (ડ) હજીય.

R-014009

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E408 : Hindi - 2

(Nibandh Aevam Aanya Gaddhya Viddhya)

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : सूचनानुसार प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

१ आचार्य रामचन्द्र शुक्ल लिखित 'साहित्य का स्वरूप' निबंध का सारांश लिखिए । १४

अथवा

आचार्य नंददुलारे वाजपेयी का साहित्यिक परिचय देते हुए 'साहित्य और जीवन' निबंध की विवेचना कीजिए ।

२ 'मेरा गाँव-घर' निबंध में निरूपित अपने घर-गाँव की पुरानी स्मृतियों का सुंदर आलेखन हुआ है - समझाइए । १४

अथवा

गोरा का चरित्र चित्रण कीजिए ।

३ 'भोलाराम का जीव' कहानी की तात्विक समीक्षा कीजिए । १४

अथवा

शरद जोशी लिखित 'अतिथि तुम कब जाओगे' व्यंग्य निबंध का सारांश लिखिए ।

४ (अ) संक्षेप में लिखिए । १४

जयशंकर प्रसाद की चारित्रिक विशेषताएँ ।

अथवा

'नाखून क्यों बढते हैं' निबंध का सारांश ।

R-014009]

1

[Contd...

(ब) संदर्भ सहित च्याख्या कीजिए ।

'मनुष्य की पशुता को जितनी बार भी काट दो, वह मरना नहीं जानती ।'

अथवा

'आप है वैरागी । दफ्तरों के रीति-रिवाज नहीं जानते, असल में भोलाराम ने गलती की । भाई, यह भी एक मन्दिर है । यहाँ भी दान-पुन्य करना पडता है । आप भोलाराम के आत्मीय मालूम होते हैं । भोलाराम की दरखारतें उड़ रही है, उन पर वजन रखिए ।'

५ (अ) योग्य विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

१४

(१) 'रसमीमांसा' _____ आलोचनात्मक ग्रंथ है ?

(अ) आचार्य रामचंद्र शुक्ल (ब) आचार्य हजारीप्रसाद द्विवेदी

(क) नंददुलारे वाजपेयी

(२) महाकवि जयशंकर प्रसाद संस्मरण के लेखक _____ हैं ।

(अ) शरद जोशी (ब) शिवपूजन सहाय

(क) हरिशंकर परसाई

(३) काशी में होली के बाद _____ महोत्सव गंगा की मध्यधारा में हुआ करता था ?

(अ) बुढवा मंगल (ब) आनंद मंगल

(क) पाटोत्सव

(४) 'आँगन का पंछी' _____ लोकप्रिय कृति है ?

(अ) आचार्य हजारीप्रसाद द्विवेदी

(ब) नंददुलारे वाजपेयी

(क) विद्यानिवास मिश्र

(५) 'नया साहित्य : नये प्रश्न' _____ आलोचनात्मक ग्रंथ है ।

(अ) हरिशंकर परसाई (ब) महादेवी वर्मा

(क) नंददुलारे वाजपेयी

(६) गौरा को _____ सुई खिला दी थी, जिसके कारण गौरा की मृत्यु हुई ।

(अ) दूध दोहने वाले ग्वाले (ब) भक्तिन

(क) श्यामा

- (9) नखधर मनुष्य अब _____ पर भरोसा करके आगे की ओर चल पड़ा ।
(अ) पत्थर (ब) लोहे
(क) एटम-बम
- (10) हरिशंकर परसाई को 'विकलांग श्रद्धा का दीर' निबंध संग्रह पर _____ पुरस्कार मिला है ?
(अ) भारतीय ज्ञानपीठ (ब) साहित्य अकादमी
(क) सर्वोच्च पुरस्कार
- (ब) निम्नलिखित वाक्यों में से सही वाक्य के सामने (√) और गलत के सामने (×) का निशान लगाइए ।
- (1) गौरा के बछड़े का नाम प्रियदर्शी था ।
(2) साहित्य का स्वरूप चिंतनात्मक निबंध है ।
(3) 'बाहर नहीं भीतर की ओर देखो, हिंसा को मन से दूर रखो, मिथ्या को हटाओ, क्रोध और द्वेष को दूर करो' - यह कथन गाँधीजी का है ।
(4) वाल्टर पीटर कलावादी समीक्षक थे ।
(5) महादेवी वर्मा का जन्म मध्यप्रदेश में हुआ था ।
(6) विद्यानिवास मिश्र ललित निबंध लेखक के रूप में ख्यातनाम हुए ।

R-014017

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

May - 2022

BA00E416 : Sociology - 2

(Sociology of Tribal Society)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો અર્થ અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 14
અથવા
1 ભારતના આદિવાસીઓનું ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક વર્ગીકરણ કરો. 14
2 ભારતના આદિવાસીઓની વસ્તીવિષયક રૂપરેખા આપો. 14
અથવા
2 આદિવાસીનો અર્થ અને લક્ષણો જણાવો. 14
3 કુટુંબનો અર્થ અને પ્રકાર જણાવો. 14
અથવા
3 આદિવાસીઓમાં જીવનસાથી મેળવવાની રીતો જણાવો. 14
4 નિરક્ષરતાનો અર્થ અને કારણો જણાવો. 14
અથવા
4 સ્થળાંતર એટલે શું ? તેના કારણો જણાવો. 14
5 ફરજિયાત છે : 7
(અ) ખાલી જગ્યા પૂરો :
(1) ખરિયા _____ કુટુંબ છે. (પિતૃવંશી, માતૃવંશી, વિભક્ત)
(2) ભારતમાં _____ આદિવાસી સમૂદાયો છે. (500, 600, 700)
(3) અસમનાં કુકી આદિવાસીઓમાં _____ લગ્નપ્રથા પ્રચલિત છે.
(કસોટી, હંગામી, પલાયન)
(4) 1961માં ભારતની વસ્તીના _____ ટકા નિરક્ષર હતા.
(76, 45, 24)
(5) મુંડા આદિવાસીઓ _____ પૂજા કરે છે. (સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા)
(6) આદિવાસીઓને _____ પ્રિય છે. (મિલકત, વાતચીત, ઉત્સવ)
(7) ડૉ. એલ્વિન સાંસ્કૃતિક વિકાસના સ્તરને આધારે ભારતના આદિવાસીઓને _____ વિભાગમાં વહેંચે છે. (02, 04, 03)

R-014017]

1

[Contd...

(બ) જોડકાં જોડો :

7

અ	બ
(1) મંત્રોની ગુપ્તતા	(1) અનુસૂચિત આદિજાતિ
(2) આદિવાસીઓનું બંધારણીય નામ	(2) 2000
(3) 'ખાસા' કુટુંબ	(3) જાદુ
(4) સર્વ શિક્ષા અભિયાન	(4) સામાજિક સમસ્યા
(5) આદિવાસી અસ્મિતા	(5) નોકના
(6) સ્થળાંતર	(6) ઈંગ
(7) 'ગારો' કુટુંબ	(7) આત્મ ઓળખ

ENGLISH VERSION

1 Give the meaning and subject matter of Social Anthropology. 14

OR

1 Explain the geographical and cultural classification of tribals in India. 14

2 State the demographic characteristics of Indian Tribals. 14

OR

2 Describe the meaning and characteristics of tribals. 14

3 Give the meaning and types of family. 14

OR

3 Describe the methods of mate selection of tribe. 14

4 Describe the meaning and reasons of illiteracy. 14

OR

4 What is migration ? Describe the reasons of migration. 14

R-014017]

2

[Contd...

5 Compulsory :

(a) Fill in the blanks :

- (1) In Kharia Tribal _____ family system.
(Patrilineal, Matrilineal, Nuclear)
- (2) In India there are tribal community.
(500, 600, 700)
- (3) _____ marriage practice is common among the 'kuki' tribal of Assam. (Test, Temporary, Flight)
- (4) In 1961 _____ percentage of people were illiterai in India. (76, 45, 24)
- (5) _____ is prayed by Munda Tribal.
(Sun, Moon, Stars)
- (6) Tribal love _____.
(Property, Conversations, Festival)
- (7) On the basis of cultural development Dr. Elvin had divided the tribal people of India into _____ divisions. (Two, Four, Three)

7

(b) Match the pair :

7

A	B
(1) Secret of Mantras	(1) Scheduled Tribe
(2) Tribals constitutional name	(2) 2000
(3) Khashi family	(3) Magic
(4) Sarva Shiksha Abiyan	(4) Social problem
(5) Tribal Identity	(5) Nokna
(6) Migration	(6) Inng
(7) "Garo" family	(7) Self-Identification